

Editorial convidat

El treball social davant la guerra: un clam de pau i justícia social

---

Francisco Idareta Goldaracena

Membre del Consell Assessor Editorial de l'RTS. Universidad Pública de Navarra

---

El més inquietant d'una època no és només la violència que pateix, sinó la violència a la qual comença a acostumar-se. Poques derrotes morals són tan greus com aquesta. A abril de 2026, les guerres que assolen Ucraïna, Gaza, Sudan, Myanmar, l'est de la República Democràtica del Congo, Iemen i Síria, juntament amb l'ofensiva dels Estats Units i Israel contra l'Iran i la violència armada que esquinça Haití, dibuixen un mapa tètric de devastació. Tots aquests conflictes remetent a una mateixa derrota moral repetida sota noms diferents: la incapacitat col·lectiva de protegir la vida humana allà on es veu amenaçada.

Davant d'aquesta realitat, el treball social no clama des de la perifèria, sinó des del cor mateix de la seva identitat. Perquè sorgeix allà on una societat decideix que la dignitat humana no pot dependre de la força, dels diners, de l'origen, de l'estatus ni del poder dels uns sobre els altres. Es reconeix, en suma, allà on tota persona és considerada portadora d'un valor inherent, on els drets humans no són una concessió, sinó un fonament, i on la vulnerabilitat no empetiteix ningú, sinó que reclama cura, protecció i responsabilitat compartida.

Des d'aquesta convicció es comprèn més bé per què la guerra representa la negació més radical d'allò que la professió està cridada a ser i a promoure en condicions normals de convivència. Per això, el treball social no queda suspès davant la guerra, sinó èticament instat a respondre, adaptar-se i resistir allà on la violència ha trencat el sòl mateix dels seus principis. Sap que la vida humana no se sosté només sobre la supervivència física, sinó sobre vincles, cures i reconeixement mutu. Allà on la guerra irromp, les famílies se separen, les comunitats es fracturen i la por desplaça la confiança. Així, la guerra destrueix justament allò que el treball social intenta salvaguardar: la convivència, la inclusió, la protecció, la cura i la possibilitat mateixa de reparar la vida ferida.

Parlar de la guerra des del treball social exigeix, per tant, alguna cosa més que commoció. Exigeix lucidesa ètica per reconèixer que tota guerra comporta una vulneració de drets humans i una transgressió extrema de la justícia social. Allà on les persones fugen, on l'ajuda humanitària no arriba i on el territori es torna inhabitable, el que es destrueix no és només la seguretat immediata, sinó la possibilitat d'una vida digna en comú. Precisament per això, el treball social no pot permetre's una neutralitat indiferent davant del patiment injust.

El treball social veu el que el llenguatge estratègic de molts estats tendeix a ocultar: veu la mare que fuig amb els seus fills sense saber on dormirà aquesta nit; veu el nen la memòria del qual queda travessada pel terror; veu la dona exposada a la violència o a l'explotació en el desplaçament; veu la persona gran que perd una casa, un barri, una xarxa i una història compartida. I veu també una cosa decisiva: que la guerra no acaba quan callen les armes. Continua en el trauma, en el dol suspès, en la pobresa, en l'estigmatització i en l'erosió del teixit social.

D'aquí ve que la resposta del treball social no pugui esgotar-se en l'emergència. La professió ha d'acompanyar, mediar, defensar drets, reparar danys, reconstruir comunitat i restaurar vincles trencats. La seva lògica no és la dominació, sinó la cura; no la força, sinó la trobada. Per això, allà on la guerra fragmenta, el treball social ha de recompondre; allà on la violència deshumanitza, ha de restituir humanitat.

Tot això converteix aquest moment en una prova de foc per al treball social. Perquè no n'hi ha prou amb estar al costat dels qui pateixen: cal comprometre's amb el que el seu dolor revela. No n'hi ha prou amb reparar les ferides: cal donar testimoni de la dignitat vulnerada. No n'hi ha prou amb acompanyar el patiment: cal denunciar les estructures que el reproduïxen i sostenir públicament una ètica de la dignitat, dels drets, del vincle, de la cura i de la pau. Des dels seus orígens, el treball social no sorgeix per contemplar la devastació des de la barrera, sinó per posar-se del costat de la dignitat transgredida.

Davant la guerra, per tant, no ens correspon ser espectadors. Hem de ser presència reparadora al costat dels qui pateixen, consciència crítica davant la injustícia i veu insubornable en favor de la pau. Avui, més que mai, el treball social ha de tornar a posar-se dempeus: del costat de la dignitat humana, de la cura davant la força, de la paraula ètica davant del silenci i de la pau amb justícia davant de tota resignació. No es tracta d'una presa de posició accessòria, sinó d'una exigència constitutiva de la nostra identitat professional.